

ՀԱՐՑԱՇԱՐ

«Հայոց լեզու» մասնագիտության ասպիրանտուրայի ընդունելության քննություն
Մագիստրոսական կրթամասից

1. Գրաբարի հնչյունական համակարգը և նրա պատմական զարգացումը
2. Գրաբարի բառապաշարի ծագումնաբանական բնութագիրը
3. Գրաբարի բառապաշարի բառակազմական բնութագիրը
4. Հնդեվրոպական հայրենիքի տեղակայման վարկածները
5. Հայոց ժողովրդանունների ստուգաբանությունը
6. Խոսքի մասերը գրաբարում
7. Հոգնակիակազմությունը հայերենում
8. Գրաբարի անվանական հոլովման համակարգը
9. Գրաբարի դերանվանական հոլովման համակարգը
10. Գրաբարի հոլովումները
11. Ածականը գրաբարում
12. Թվականը գրաբարում
13. Գրաբարի դերանունները
14. Գրաբարի դերբայները
15. Մահմանական եղանակը գրաբարում և նրա պատմական զարգացումը
16. Ստորադասական եղանակը գրաբարում և նրա պատմական զարգացումը
17. Հրամայական եղանակը գրաբարում և նրա պատմական զարգացումը
18. Ներկայի և կատարյալի հիմքերը գրաբարում և դրանց պատմական զարգացումը
19. Կրավորականի դրսևորումը ներկայի և կատարյալի հիմքից կազմվող ժամանակներում
20. Գրաբարի նախդիրները և նախադրությունները
21. Գրաբարի հոդերը և դրանց կիրառությունները
22. Համաձայնությունը գրաբարում
23. Ենթակայի արտահայտությունը գրաբարում
24. Բարբառների դասակարգումը հայերենում
25. Ում և Կը ճյուղերի բարբառների բնութագրիչ առանձնահատկությունները

ՀԱՐՑԱՇԱՐ

«Հայոց լեզու» մասնագիտության ասպիրանտուրայի ընդունելության քննություն
Ընդհանուր մասնագիտական կրթամասից

1. Արևելահայերենի հնչյունական համակարգը. ձայնավորների և բաղաձայնների դասակարգման սկզբունքները
2. Հնչյունափոխության տեսակները՝ դիրքային, պատմական, փոխազդեցական
3. Արևելահայերենի և արևմտահայերենի հնչյունական համակարգերի տարբերությունները
4. Արևելահայերենի բառապաշարի ծագումնաբանական դասակարգումը
5. Արևելահայերենի փոխառությունները
6. Բառակազմության եղանակները՝ ածանցում, բարդություն, հապավում

7. Ածանցների դասակարգումը արևելահայերենում
8. Արևելահայերենի և արևմտահայերենի բառապաշարային հիմնական տարբերությունները
9. Բառապաշարի հարստացման ուղիները
10. Իմաստափոխությունը արևելահայերենում
11. Բառարանագրություն. լեզվաբանական հիմնական բառարանները
12. Արևելահայերենի բառային կազմը
13. Բառ, նրա սահմանումը, բառույթ և բառաձև, բառերի տեսակները՝ ըստ իմաստի և ձևի
14. Ձևույթ. տեսակները, քերականական իմաստ, քերականական իմաստի արտահայտության ձևերը, քերականական կարգ
15. Առկայացման քերականական կարգը արևելահայերենում
16. Թվի քերականական կարգը արևելահայերենում, անձի և իրի առումը
17. Հոլովի քերականական կարգը արևելահայերենում
18. Հոլովի քերականական կարգի տարբեր ըմբռնումները, գիտական բանավեճերը
19. Հոլովումները արևելահայերենում
20. Հոլովման համակարգերի տարբերությունները արևելահայերենում և արևմտահայերենում
21. Գրաբարի անկանոն հոլովումները և դրանց պատմական զարգացումը
22. Խոսքի մասերի դասակարգումը ըստ Մ.Աբեղյանի
23. Խոսքիմասային փոխանցումներ և տարարժեքություն
24. Ածական և թվական խոսքի մասերը արևելահայերենում, կիրառությունները
25. Դերանվան ըմբռնումը հայ քերականագիտության մեջ
26. Դերանվան տեսակները և դրանց կիրառությունները
27. Բայակազմությունը արևելահայերենում, բայական ածանցներ
28. Տեղաշարժեր արևելահայերենի բայի խոնարհման համակարգում
29. Բայական համակարգերի հիմնական տարբերությունները երկու գրականներում
30. Բայի սեռի քերականական կարգը
31. Դերբայական համակարգ
32. Բայի եղանակներ
33. Անկանոն և պակասավոր բայեր
34. Մակբայն իբրև խոսքի մաս
35. Շաղկապ. տեսակները, դասակարգումն ըստ իմաստի և կիրառության
36. Կապ. տեսակները, դասակարգումն ըստ իմաստի, կապերի հոլովառությունը
37. Վերաբերականն իբրև խոսքի մաս
38. Հայերենի չթեքվող խոսքի մասերը, նրանց ձևաբանական և շարահյուսական առանձնահատկությունները
39. Խնդրառությունը հայերենում, խնդրառական տեղաշարժեր
40. Շարահյուսական կապակցություն. Համադասություն և ստորադասություն: Շարահյուսական կապակցության եղանակներն ու միջոցները
41. Միակազմ նախադասության տեսակները և ձևավորման առանձնահատկությունները
42. Բառակապակցություն, տեսակները
43. Դարձվածքները և դրանց դասակարգումը
44. Ենթակայի ու ստորոգյալի արտահայտությունը արևելահայերենում

45. Ստորոգյալի ըմբռնումը հայ քերականագիտության մեջ (Ս. Պալասանյան, Մ.Աբեղյան, Վ.Առաքելյան, Գ. Ջահուկյան)
46. Գոյականական անդամի լրացումները, դրանց արտահայտությունը
47. Բայական անդամի լրացումներ. խնդիրներ
48. Բայական անդամի լրացումներ. պարագաներ
49. Դերբայական դարձված. կողմնակի անդամներ
50. Համադասական նախադասության տիպերը, կապակցության միջոցները
51. Գոյականական անդամի լրացում երկրորդականներով բարդ ստորադասական նախադասություններ
52. Խնդիր երկրորդականով բարդ ստորադասական նախադասություններ
53. Ենթակա, ստորոգելի և պարագա երկրորդականներով բարդ ստորադասական նախադասություններ
54. Բազմաբաղադրիչ բարդ ստորադասական նախադասություններ
Ենթաստորադասություն, համաստորադասություն, տարաստորադասություն
55. Հայերենի բարբառների առաջացման վերաբերյալ տեսակետները
56. Հայոց լեզվի բնույթը և դիրքը հնդեվրոպական լեզուների շարքում
57. Հունաբան և լատինաբան հայերենների ընդհանուր բնութագիրը
58. Խ.Աբովյանը և գրական աշխարհաբարի ձևավորումը
59. Գրապայքար. Մ.Նազարյանը և Մ. Նալբանդյանի լեզվագիտական հայացքները
60. Հայոց ազգային լեզվի կազմավորումը, գրաբարի, միջին հայերենի և բարբառների օգտագործումը ազգային լեզվի կազմավորման ընթացքում
61. Արսեն Այտրնյանի լեզվաբանական հայացքները
62. Էդ. Աղայանի լեզվաբանական հայացքները
63. Հ. Աճառյանի լեզվաբանական հայացքները
64. Մ. Աբեղյանի լեզվաբանական հայացքները
65. Գ. Ջահուկյանի լեզվաբանական հայացքները
66. Խոսքի արտահայտչական միջոցները կրկնություն, աստիճանավորում, շրջասույթ, շրջադասություն, մեղմասություն, փոխանունություն
67. Ուղղագրություն, ուղղախոսություն, ուղղագրական բարեփոխումները
68. Գործառական ոճի տեսակները
69. Գրաբարն իբրև համաժողովրդական լեզու, 5-րդ դարի հայ մատենագիրների ոճական տարբերությունները, բաժանումն ըստ դասերի
70. Միջին հայերենի կազմավորումն իբրև պետական լեզու և նրա ընդհանուր բնութագիրը

1. Աբրահամյան Ա. Գրաբարի ձեռնարկ, Երևան, 1976:
2. Աբրահամյան Ա., Հայոց գիր և գրչություն, Եր., 1973:
3. Աբեղյան Մ., Հայոց լեզվի տեսություն, Եր., 1965:
4. Ակնարկներ միջին գրական հայերենի, Ա, Բ, 1972, 1975:
5. Աղայան Էդ., Լեզվաբանական հետազոտություններ, Եր., 2003:
6. Աճառյան Հ., Հայոց լեզվի պատմություն, մաս 1-ին, Եր., 1940, մաս 2-րդ 1951:
7. Աճառյան Հ., Լիակատար քերականություն հայոց լեզվի՝ համեմատությամբ 562 լեզուների, 1-5, Եր., 1952- 1967:
8. Աճառյան Հ., Լիակատար քերականություն Հայոց լեզվի.Բնաստաբանություն, բառաքնություն, շարահյուսություն, Եր. 2005:
9. Այտընյան Ա., Քննական քերականություն աշխարհաբար կամ արդի հայերեն լեզվի, Եր., 1987:
10. Առաքելյան Վ., Գրաբարի քերականություն, Եր., 2010:
11. Ասատրյան Մ., Ժամանակակից հայոց լեզու ձևաբանություն, Եր., 1983:
12. Ասատրյան Մ., Ժամանակակից հայոց լեզու շարահյուսություն, Եր., 1983:
13. Ասատրյան Մ., Ժամանակակից հայոց լեզվի ձևաբանության հարցեր, Ա, Բ, Գ, Եր.1970, 1973:
14. Ավետիսյան Յու., Արևելահայերենի և արևմտահայերենի զուգադրական քերականություն, Եր., 2007:
15. Բարսեղյան Հ., Հայերենի խոսքի մասերի ուսմունքը, Եր., 1980:
16. Գարեգինյան Գ., Ժամանակակից հայոց լեզու, Եր., 1990:
17. Դիլբարյան Ն., Խաչատրյան Ա., Հայերենի բնիկ և փոխառյալ բառերը, Եր., 2013:
18. Եզեկյան Լ., Ոճագիտություն, Եր., 2003:
19. Հայոց լեզվի պատմական քերականություն, հատոր 1-2, Եր. 1975, 1982:
20. Հյուբշման Հ., Հայագիտական ուսումնասիրություններ, Եր. 1990:
21. Ղազարյան Ռ., Ավետիսյան Հ., Հայոց լեզվի պատմության գործնական աշխատանքների ձեռնարկ, Եր., 1989:
22. Ղազարյան Մ., Հայոց լեզվի համառոտ պատմություն, Եր ., 1981:
23. Ղափանցյան, Հայոց լեզվի պատմություն. Հին շրջան, Եր. 1961:
24. Մանանդյան Հ., Երկեր, հատոր Բ, Եր. 1978:
25. Մարգարյան Ա., Ժամանակակից հայոց լեզու, Բառակազմություն, բառազմություն, բառարանագրություն, Եր., 1990:
26. Ջահուկյան Գ., Հայոց լեզվի պատմություն. Նախագրային շրջան, Եր., 1987:
27. Ջահուկյան Գ., Ժամանակակից հայերենի տեսության հիմունքներ, Եր., 1974:

